

SLOVENSKI NAROD

Izha, vsak dan popoldne, izvešči nedelje in praznike. — Inzerati do 80 peti vrst a Din 2, do 100 vrst a Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3, večji inzerati peti vrst a Din 4.— Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.— Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knačjeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE, Ob kolodvoru 101.
Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Evropa dobiva novo lice:

Namesto fronte Pariz — Praga — Moskva fronta Rim — Budimpešta — Praga — Berlin

Italijanska sodba o spremembah na zemljevidu Evrope — Vpliv zapadne demokracije izločen —
V Evropi bo odločala os Rim — Berlin

RIM, 4. novembra. AA. Stefani: Diplomatski urednik agencije Stefani piše: Od monakovske konference do dunajske arbitraže je politični in diplomatski sistem Evrope doživel globoko spremembo. Stari vojni sistemi so porušeni. Češkoslovaška, katero je dr. Beneš obvezal na francosko-moskovski sistem, se je odločno orientirala k osi Rim-Berlin. Škodljivi vplivi kominterne v Pragi so prenehali. Novi zunanji minister Češkoslovaške je končno razsvetlil politični horizont s tem, da je ustvaril odnose z Rimom in Berlinom. Češkoslovaška torej ni več oporišče Francije, niti letalsko oporišče Rusije v srcu Evrope. Dr. Beneševemu sistemu, ki je 20 let predstavljal vedno nevarnost za cilje, ki so bili povezani z imperializmom v daljnji bodočnosti, se je preživel pod nezno in nevarno

težino teh zvez Praga je bila privedena na rob vojne nevarnosti. Mirovna os pa je nudila Pragi nove možnosti za življenje sodelovanje in blagostanje na temelju konstruktivnih odnosov z Rimom in Berlinom. V kratkem razdobju od monakovske konference do dunajske arbitraže se je linija Pariz-Praga-Moskva pretvorila v linijo Rim-Budimpešta-Praga-Berlin. Vsi oni, ki stalno zaostajajo za tokom časa, se bodo še enkrat ustavili, preden bodo razumeli novo stvarnost. Toda Evropa ima že nov obraz. Ono kar je bilo zgrajeno proti Italiji, je zavrženo z zemljo. Rim, ki je bil leta 1919 na drugi strani vrat, je po 20 letih ustvaril svoj mir. V novi Evropi bo imela beseda Rima vedno svoj odločilni pomen. To je resnica, ki izhaja iz monakovske mira in dunajske arbitraže.

v katerih so darila za božič. V zabojih so tudi slaščice in igrače za otroke. Češkim otrokom so poslali tudi večjo vsoto denarja, ki so jo zbrali ameriški šolarji. Ameriški Rdeči križ je poslal tudi posebno pošiljko konzerviranega mleka.

Hust — prestolnica Podkarpatske Rusije

Užhorod, 4. nov. g. Ker je bila dosedanja prestolnica Podkarpatske Rusije, Užhorod, prisojena Madžarski, je podkarpatska vlada odredila za novo začasno prestolnico mesto Hust. Tja se bodo preselili glavni uradi pokrajinske in osrednje vla-

de. Ostali uradi avtonomne vlade bodo razmeščeni po raznih manjših krajih Podkarpatske Rusije. Evakuacija Užhoroda se je že danes pričela. Sestavljen je poseben odbor, ki vodi izpraznitev mesta in preselitev državnih in deželnih uradov.

Ciano odpotoval v Rim

Dunaj, 4. novembra. AA. Snoči ob 22. uri je zunanji minister grof Ciano zapustil Dunaj in odpotoval v Rim. Včeraj je imel grof Ciano več sestankov z Göringom. Nemški krogi poudarjajo, da so bili ti sestanki čisto vljudnostnega značaja, vendar pa so pogovori med njima trajali več ur. Grof Ciano je bil z Göringom na lovu, ki je trajal skoraj ves dan.

Priprave za predajo ozemlja Sestanek strokovnjakov v Bratislavi — Mobilizacija Hlinkove garde

Budimpešta, 4. novembra. AA. Madžarski in češkoslovaški vojaški strokovnjaki so včeraj v Bratislavi nadaljevali pogajanja o prevzemu ozemlja, ki je bilo priznано Madžarski po sklepih dunajskega razsodišča. Po teh sklepih se mora prevzem ozemlja izvršiti v dneh od 5. do 10. novembra. Zaradi prometnih težav, ki bodo nastopile, ker dobi Madžarska Košice in Užhorod, ni pričakovati, da bi se češkoslovaške oblasti lahko umaknile pred 10. t. m. Gibanje čet v odseku ob Dunavu se bo začelo dne 6. novembra.

Sklenjeno je, da madžarske čete jutri v soboto zgrade mostove, ki jim bodo omogočili, da lahko na dveh mestih severno od Magyarscovale pridejo čez Dunav. Madžarske čete bodo nato 6. novembra začele zasedbo dunavskega odseka.

Bratislava, 4. novembra. e. Včeraj je glavno vodstvo Hlinkove garde odredilo mobilizacijo in splošno pripravljenost vseh članov. Hlinkovi gardisti bodo poslani na madžarsko-slovaško mejo, kjer bodo zasedli vse železniške postaje, ceste in prehode. Tja ukrep je bil storjen po sklepu slovaške vlade v sporazumu z vojaškimi oblastmi. Oddelki Hlinkove garde bo-

do ojačeni z vojaškimi patruljami. Hlinkova garda bo čuvala red in mir na meji in bo izvedla evakuacijo Slovkov.

Poljska terja nagrado

Varšava, 4. novembra. e. Značilen komentar, nanašajoč se na zadnji poljsko-nemški spor zaradi izгона poljskih židov iz Nemčije, objavlja list »Slovo«. List piše: Poljska je v septembru storila veliko uslugu Nemčiji. Če ne bi bilo odločnega stališča Poljske ob priliki dogodkov v Češkoslovaški, bi interverirali sovjeti in bi prišlo do krvave vojne. Poljska nudi Nemčiji neprecenljivo vrednost, namreč varnost njene vzhodne meje. Poljska je ravna tako v nadi, da se bo Nemčija ozirala na njene življenjske interese. Izražajoč v nadaljevanju članka nezadovoljstvo Poljske zaradi stališča Nemčije v vprašanju skupne poljsko-madžarske meje, povdarja list, da Nemčiji zaradi Češkoslovaške ni treba kvariti odnosov s Poljsko, Madžarsko in Italijo, ko so te države vendar storile veliko uslugo njeni diplomaciji. Taka kratkovidna in egoistična politika bo v bodočnosti zelo nevarna.

Totalitarni režim v Rumuniji? Senzacionalne napovedi iz Bukarešte

BUKAREŠTA, 4. novembra. e. V tukajšnjih političnih krogih pričakujejo, da bo že danes ustanovljena enotna vsedržavna politična stranka. Včeraj so bila o tem pogajanja med ministrom notranjih del Calinescom, ministrom pravosodja Jamangijem in voditeljem liberalne stranke Tatarescom. Tatarescu predstavljajo večino liberalne stranke. Calinescu pa večino narodno-zaradniške stranke. Na ta način bo večina pomembnih politikov zastopana v novi državni stranki. Vlada bo sestavljena iz vrst teh politikov. Snoči so bila znana temeljna načela kraljevega ukaza, ki bo odločal o tej stvari. Kakor zatrjujejo, bo že danes objavljen v »Služ-

benem listu«. Ob enem bodo izšli nekateri novi zakoni, nanašajoči se na notranjo ureditev države.

Comnen bo odstopil

Bukarešta, 4. novembra. V dobro počutenih krogih zatrjujejo, da bo prišlo do važnih izprememb v vodstvu rumunske zunanje politike. Sedanjji zunanji minister Petrescu Comnen bo prihodnje dni podal ostavko. Domnevajo, da bo zunanje ministrstvo prevzel bivši ministriški predsednik in sedanjji član kronskega sveta Mirosescu, ki bo tudi spremljal kralja Karola ob priliki skorajšnjega potovanja v London.

Nemške ponudbe Bolgariji Gospodarski dogovor za dobo 12 let

London, 4. novembra. b. Diplomatski sotrudnik tujakšnjih »Times« doznava iz zanesljivega vira, da je nemški gospodarski minister dr. Funk stavil bolgarski vladi ponudbo za poglobitev bolgarsko-nemških gospodarskih odnosov. Nemčija je za dobo 12 let pripravljena prevzeti od Bolgarije ves njen presežek v surovinah od tobaka, žita, grozdja in drugega sadja ter svinj po cenah, ki bodo v naprej določene za vso navedeno dobo. Namesto denarja bo Nemčija dobavljala Bolgariji vo-

jaški material vseh vrst, stroje in druge izdelane vozove ter bo stavila državi na razpolago strokovnjake za izvedbo vseh potrebnih javnih del v Bolgariji. Cene vseh teh nemških dobav in tudi plače nemških strokovnjakov bodo v naprej določene za vso naznačeno dobo. Ni znano, ali je bolgarska vlada že sprejela to Funkovo ponudbo, vsekakor pa bo takoj pristala na delno njeno izvedbo, tako da bo za svoje surovine prejela iz Nemčije ves potreben material za oboroževanje.

Anglija bo priznala italijanski imperij

London, 4. nov. p. Med angleško in italijansko vlado je bil dosežen sporazum, po katerem se rimski pakt uveljavi 15. t. m. Prihodnji teden bo lord Perth izročil italijanskemu vladarju svoja nova akreditivna pisma, s katerimi bo angleška vlada priznala imperij s tem, da bo svojega poslanika akreditirala pri italijanskem kralju in abesinskem cesarju.

Strojvodja na progi napravil samomor

Kodanj, 4. novembra. AA. Ko je včeraj vozil osebni vlak čez most nad Malim Beltom, se je ustavil med tretjim in četrnim stolpom. Strojvodja je nato čez ograjo mostu skočil v morje. Vlak je moral čakati tako dolgo, dokler ni drug strojvodja, ki je bil slučajno med potniki v vlaku, prevzel stroj in odpeljal vlak naprej.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Maršal Herman Göring

pruski ministriški predsednik, bo kot poseben zaupnik Hitlerja v kratkem obiskal London, kjer se bo sestal z vodilnimi angleškimi državniki. Temu obisku pripisujejo v diplomatskih krogih velik pomen. Razpravljajo bo z angleškimi državniki o razčiščenju raznih mednarodnih vprašanj, ki še vedno ovirajo uspešno sodelovanje vseh štirih velelil.

Volilno gibanje

Zagrebski »Obzor« razpravlja v posebnem članku o volilnem gibanju in izvaja: »Zadnje dni se dovršuje postavljanje sreskih kandidatov na listi dr. Mačka in na listi predsednika vlade dr. Stojadinovića. Verjetno je, da bo ta posel opravljen do konca tega tedna. Zdi se, da bo tudi pokret »Zbor« (ljotičevci) skoraj zaključil postavljanje svojih kandidatov. Sicer pa je še čas za postavljanje kandidatov, ker se morajo državne liste vročiti kasacijskemu sodišču v Beogradu šele do 26. t. m. Postavljanje sreskih kandidatov na listi dr. Mačka gre nekoliko počasneje od rok, kakor na listi predsednika vlade dr. Stojadinovića. Zdi se, da bo združena opozicija postavila skupne kandidate tudi za volilno področje Beograd-Zemun-Pančevo, ki voli pet poslancev. V tem primeru seljako-demokratska koalicija ne bo postavila svojih kandidatov za to volilno področje. Ako se bo JNS sporazumela z združeno opozicijo za skupni nastop v Beogradu, bo imela opozicija skupno kandidatsko listo za to volilno področje. Paralelnih sreskih kandidatov na listi dr. Mačka bo večje število. V Crni gori bo na njegovi listi poleg kandidatov združene opozicije kandidirala tudi skupina dr. Sekule Driljevića in Petra Plamenca pa tu in tam tudi kandidati JNS. V Sloveniji bo na listi dr. Mačka kandidirala JNS, tako zvana slovaška združena koalicija, socialisti in kmetsko-delavsko gibanje dr. Lončarja. V srednji Dalmaciji so postavili tudi delavci svoje kandidate za Split in splitski srez, ki volita skupaj tri poslance. Pravijo, da bodo postavili svojega kandidata tudi v makarskem Primorju. V nekaterih srezih v Dalmaciji bodo torej kandidirali na listi dr. Mačka HSS, SDS, JNS, ZO in delavci. V banski Hrvatski bo večje število sreskih kandidatov SDK, ki bo kandidirala tudi v nekaterih okrajih v vzhodnem Sremu, pa v Bosni in verjetno tudi v Vojvodini. JNS do sedaj ni postavila skupnega sreskega kandidata ne z ZO, ne z drugimi opozicijskimi strankami. Toda ni izključeno, da bi se JNS in ZO ne sporazumeli za postavitev skupnega kandidata v nekaterih okrajih v Srbiji. No, JNS je do sedaj postavila 235 kandidatov. Kar se tiče posameznih kandidatov, se v hrvatski javnosti z velikim zanimanjem pričakuje, kdo bo prvi kandidat za Zagreb mesto dr. Trumbića, ki zaradi bolezni ne more kandidirati. Dr. Maček kot nosilec liste ne more kandidirati v nobenem srezu, zato se delajo razne kombinacije, kdo pride na mesto dr. Trumbića. Do sedaj ni bilo v tem pogledu še nobene odločitve. Z zanimanjem se tudi pričakuje, kdo bo namestnik dr. Šuteja v Splitu. Dr. Šutej bo namreč najbrže pridržal mandat v Tomislavgradu, ako bo izvoljen v Splitu. JRZ je postavila že največje število sreskih kandidatov in so postavljeni za kandidate že vsi ministri. Z listo JRZ so se vezali, kakor je znano, tako zvana borbaši in tako zvana radikalno-socialna lista.

Širite

»Slovenski Narod«!

Curih 4. novembra. Beograd 10.—, Pariz 11.735, London 20.975, New York 440.75, Bruselj 74.525, Milan 23.175, Amsterdam 239.87, Berlin 176.50, Praga 15.12, Varšava 82.85, Bukarešta 3.25.

1 milijon Slovkov pod Madžarsko Madžari so z dunajsko razsodbo ogromno pridobili - Kako bo urejen položaj narodnih manjšin na Madžarskem

Bratislava, 4. novembra. e. Skupno z ozemljem, ki je bilo odstopljeno Madžarski, pride pod madžarsko oblast 480.000 Slovkov, tako da bo slovaška manjšina na Madžarskem skupno s 350.000 Slovkami, ki že žive na Madžarskem štela 830.000 duš. To je narodna manjšina, s katero je treba resno računati. Verjetno je, da se bodo sedaj v Madžarski združile s Slovkami tudi druge slovaške manjšine tako, da jih bo vseh skupaj nad en milijon. V slovaških krogih poudarjajo, da ni mogoče protestirati proti arbitraži, ker so jo sami zahtevali, toda zahtevali bodo zaščito za svoje manjšine. Podkarpatska Rusija je izgubila vsa svoja glavna mesta. Ko je Češkoslovaška prevzela Podkarpatsko Rusijo, je bil Užhorod majhno provincijsko mesto, zdaj pa so tam velike in pomorne vladne palače in mnogo drugih lepih zgradb, tako da je postalo res podobno velikemu modernemu mestu. Čehi so vložili milijarde premoženja, da gospodarsko in kulturno dvignejo te kraje. Kraji, ki so pripadli Madžarski, so najbolj rodovitni in najbolj bogati. Poleg ravnine žitnega otoka bogati Madžarska tudi ravnino okrog Košice in bogate vinorodne kraje v Podkarpatski Rusiji. V severnem delu odstopljenega ozemlja so kraji, ki so bogati na gozdnih rudah in premoгу. Ravno tako so dobili Madžari ali pa vsaj postavili pod svojo kontrolo najvažnejše železniške proge v Podkarpatski Rusiji in

Slovaški, tako železniško progo od Komarna do Bratislave popolnoma in progo, ki vodi od sedanje češke meje pri Sabinu do Bratislave. Naposled dobe Madžari skoraj vso dosedanja češkoslovaška transverzaln železniško progo, ki gre od zapada proti vzhodu do rumunske meje. Od te proge jim bo pripadlo okrog 150 km preko Užhoroda in Munkačeva skoraj do same rumunske meje.

Zelo značilno je razpoloženje Nemcev v Slovaški napram Madžarski. Predstavniki Nemcev, ki so bili dodeljeni slovaški delegaciji na Dunaju so na vsak način hoteli doseči, da bi čim manj Nemcev prišlo pod madžarsko oblast. Arbitražno sodišče se je očitno oziralo na njihove želje. Tako je od žitnega otoka, ki se nahaja pod Bratislavo ob Dunavu, od vseh samo 9 občin, ki ostanejo Slovaški, a v vseh teh občinah žive Nemci.

Praga, 4. novembra. AA. DNB: »Praški večer« piše o sklepih dunajskega razsodišča in pravi, da je po teh sklepih Češkoslovaška postala še siromašnejša, vendar pa homogenejša. Sedaj moramo odločno najti pot za lepšo bodočnost naroda in države. »Narodni Politika« piše, da sta Francija in Anglija že razvezali Češkoslovaško vseh obvez. Zato je zunanji minister Chvalkovski na pravi poti, ko se zbližuje z Nemčijo in Italijo. Moramo biti zadovoljni, da ni cel Podkarpatska Rusija pripadla Madžarski.

Madžari še niso zadovoljni Hočejo še Bratislavo, Nytro in skupno mejo s Poljsko

Budimpešta, 4. nov. e. Po objavi sklepov arbitražne konference na Dunaju so madžarski dijaki in bojovniki priredili po ulicah velike demonstracije vzklikajoč: »Hočemo Bratislavo! Hočemo skupne meje s Poljsko!« Krenili so pred palačo predsedniške vlade in pred nemško poslanstvo. Že poprej je pred italijanskim poslanstvom govoril bojeviti gromovnik, ki se je zahvalil Mussoliniju, da je podprl madžarske zahteve. Pred predsedništvom vlade je govoril neki dijak, ki je poudarjal, da je treba smatrati dunajsko razsodbo samo za začasno rešitev. Madžarska mladina je sklenila, da se morata Madžarski vrniti tudi Bratislava in Nytra in Madžarska mora dobiti skupne meje s Poljsko. Na balkonu se je nato pojavil predsednik vlade Imređy, ki se je zahvalil za manifestacije, v svojem govoru pa je poudarjal, da je bil dunajski

sporazum dosežen na podlagi etnografskih načel in ne na podlagi zgodovinskih madžarskih meja. Pozval je množico, da priredi ovacije regentu Horthyju. Množica je nato odšla pred regentov dvorec, kjer se ji je Horthy zahvalil. Nato so odšli manifestanti pred nemško poslanstvo, kjer so vzklikali Hitlerju, končno pa še pred poljsko poslanstvo, kjer se je neki govornik zahvalil Poljski. Zahvalil se je poljski poslanik, ki je izrazil upanje, da bo prišlo do skupne poljsko-madžarske meje.

Madžarski teroristi še ne mirujejo

Užhorod, 4. nov. p. Vlada Karpatske Ukrajine je proglasila obsedno stanje v obmejnem okraju Volovu, v katerega so zadnje dni pričele zopet vpadati teroristične skupine Madžarske.

ČSR ima 10.5 milijona prebivalcev Uveljavljenje jamstva za nove meje

PRAGA, 4. novembra. e. Predsednik češkoslovaške republike general Syrový, zunanji minist. er Chvalkovsky in ostali člani vlade so imeli včeraj konferenco s sudetskono-nemškim poslancem Kundtom. Na konferenci so razpravljali o položaju nemške manjšine na češkoslovaškem. V zvezi s tem se govorilo, da bo na češkem ustanovljeno državno tajništvo za Nemce. Vest se ni službeno potrjena. Po določitvi definitivnih meja češkoslovaške bo nova češkoslovaška država imela 10.5 milijona prebivalcev napram 15.000.000 preje. V službenem poročilu poudarjajo,

da je zdaj najvažnejša naloga češkoslovaške diplomacije, da dobi jamstvo za nove meje češkoslovaške države. Prejšnjim garantom čeških meja so se zdaj po definitivni ureditvi vprašanj novih meja pridružili tudi vsi sosedni češkoslovaške, katerih teritorialne zahteve so bile v zadnjem času popolnoma zadovoljene.

Ameriški Rdeči križ za češke begunce

Washington, 4. novembra. AA. Havas: Ameriški rdeči križ je poslal češkim beguncem iz sudetskih krajev 5000 zabojev,

KINO UNION

TELEFON 22-21
Krasen film po znameniti noveli
FELD DOSTOJEVSKEGA
Film o ljudeh, zapadnih hazar-
derstvu, strastem in pustolov-
ščinam življenja.

Igralec

Nemška verzija:
Albrecht Schönhals
Lida Baarova
Ob 16. in 21. uri

DANES

nepreklicno
zadnjikrat!
Francoska verzija:
Viviane Romance
Pierre Blanchard
Ob 19. uri

DNEVNE VESTI

— Organizacija našega hotelstva. V ponedeljek 7. t. m. bo v hotelu Esplanade v Zagrebu konferenca Jugoslovenske hotelirske zveze, na kateri bodo zastopniki hotelstva informirali trgovskega ministra ing. Kabalina o stanju in potrebah našega hotelstva. Konferenca bo obravnavala vprašanje organizacije hotelstva v Jugoslaviji in pristopa k mednarodni hotelirski zvezi, sanacije in kreditiranja hotelske industrije v Jugoslaviji, davčnih in taksih vprašanj v hotelskih, restavracijskih in kavarnskih podjetjih, povzdi hotelirskih, restavracijskih in kavarnskih podjetij in končno vprašanje turizma. V torek 8. t. m. bo na izredni glavni skupščini Zveze hotelirjev kraljevine Jugoslavije tudi v hotelu Esplanade.

— Trgovinska pogačanja z Anglijo in Francijo. Čim bodo končana trgovinska pogačanja z Italijo, pridejo na vrsto trgovinska pogačanja s Francijo in Anglijo. Trgovinska pogačanja s Francijo naj bi se pričela še letos, z Anglijo pa najbrž šele v januarju prihodnjega leta.

— Konferenca Zveze ugostiteljev. Zadnje dni novembra bo na Sušaku konferenca Zveze ugostiteljskih združenj, na kateri se zberajo zastopniki ugostiteljev iz vse države. Obravnavalo se bo vprašanje znižanja cen v gostilnah, restavracijah in kavarnah ter znižanja raznih bremen in taksi, ki ovirajo razvoj naše ugostiteljske obrti. Konferenca se udeležijo tudi trgovinski minister ing. Kabalin.

udeležijo Jugoslovensko učil. združenje-sekcija za dravsko banovino v Ljubljani.

— Izpremembe pravil Profesorskega društva odobrene. Na letošnjem kongresu Jugoslovenskega profsorskega društva, ki je bil v Ljubljani v Subotici, so bile izpremenjene nekatere odredbe društvenih pravil. Prosvetno ministrstvo je odobrilo te izpremembe razen člena 6, ki se nanaša na ustanovitev mesta častnega predsednika društva.

— Na dan Zedinjenja se bomo na Oplenec poklonili manom Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja. Zveza za tujski promet, Ljubljana, Tyrseva cesta 11, priredi poklonitveno potovanje na Oplenec s posebnim vlakom. Odhod iz Ljubljane 30. novembra. Povratek 2. decembra. Informacije v vseh biljetarnah »Putnik«.

— Nov grob. Včeraj je v Medvodah nenadoma umrl upokojeni šolski upravitelj g. Matija Kenda. Pokojni je bil splošno znan kot marljiv prosvetni delavec in vzoren tovarš. Pogreb bo jutri ob 16. Bodi mu lahka zemlja, težko prizadetim svojcem naše iskreno sožalje.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo megleno in hladno, čez dan večina jasno in stanovito vreme. Včeraj je znašala najvišja temperatura v Dubrovniku in Splitu 17, v Beogradu 15, na Rabu 14, v Zagrebu 13, v Mariboru 12,4, v Ljubljani 12,2, na Visu 11. Davi je kazal barometer v Ljubljani 769, temperatura je znašala 2,6.

je rekel, naj gre v Ljubljano k tistemu, ki je spravljal masno provizijo 40.000 din. To naj bi se nanašalo na ravnanja Berganta in toženi Vrhšit je imel namen oklevetati ga vodstvu zavoda. Toženi Srečko Vrhšit se je branil, da ni kriv. Sodišče je oddredilo sojenje in toženece je bil oproščen, tožilec je pa prijavil priziv.

— Sin ustrelil očeta. 28-letni Dragoljub Radović iz Banjaluke je ustrelil svojega 75-letnega očeta Savo, ker ga je zapostavljal in ga je hotel razdediniti. Oče je imel rad samo drugega sina Vaskerajlo. Dragoljub ga je večkrat prosil, naj mu bo pripraven, pa ni nič pomagalo. V sredo je Dragoljub oral in ko se mu je približal oče s sekuro v roki, da bi mu zabranil oranje, je potegnil sin samokres in ustrelil očeta, potem se je pa sam javil oblastem.

— Hitro izločeni tolovaji. V sredo smo poročali o izločevanju roparskega napada na zagrebškega zobozdravnika dr. Richarda Kleinkindla. Zagrebška policija je hitro izločila in prišla tolovaje. Gre za štiri mladenčice Zlatka Basarja, Stanka Kanjuha, Aleksandra Cingulo in Dragotina Golca, ki so radi prebirali kriminalne romane in gledali kriminalne filme. To jim je zmešalo glavo, da so zasnovali roparski napad na banko, pa tudi ta se jim ni posrečil. Kanjuh in Cingula sta bila ugrabljena, precej zlatnine, a policija je vso našla.

— Nehote ubil ženo. V Bilkovu pri Subotici je bilvi novinar, zdaj kmetovalec, Vojislav Hegediš v sredo ponoči nehoti ustrelil svojo mlado ženo, ki je večeraj zjutraj na operacijski mizi v Subotici izdihnila. Hegediš se je oženil pred dvema letoma in z ženo sta se zelo dobro razumela. V sredo zvečer je silil pasje lajanje in ker so mu zadnje čase delali divji lovci občutno škodo, je večkrat ustrelil s samokresom, potem se je pa vrnil v sobo, kjer je hotel žena položiti njegov samokres na nočno omarico. Ko je pa jemal samokres iz torbe, se je nenadoma sprožil in krogla je zadela ženo v želodec. Nesrečna žena je pred smrtjo podpisala izjavo, da mož njene smrti ni kriv.

— Nesreče. Reševalci so bili sredi pzo-zvani v šiško, kjer se je pred policijsko stražnico pripetila hujša nesreča. Služkinja Marija Maček, uslužbenka v Keršičevi gostilni, je imela opravka nekje na Celovski cesti. vračajoča se domov pa se je ognila tovrstnemu vozu, a stopila pred tramvaj, ki jo je podrl. Mačkova ima poleg zunanjih tudi notranje poškodbe. V Medvodah pa je sredi potni tovrstni avto mizarskega pomočnika Franca Škrija in Ivana Dobnikarja iz Verja. Oba ponesrečenca, ki so ju prepeljali v bolnico, imata zlomljene noge.

POZOR! Hollywood na obisku v Mehiki! POZOR!

DOROTHY LAMOUR, kakršne še niste videli!
Zato si jo ogledajte v krasni ljubzenski romanci

MANUELA sonca in smeha,
glasbe in plesa

KINO MATICA 21-24 Danes ob 16., 19. in 21. uri

koncert Glasbene Matice v vrsto svojih prireditvev ob tem pomembnem in izredno važnem dogodku. Slovenci se moramo zavesti, da je proslava 20 letnice osvobodjenja in zedinjenja za nas izredno važna in pomembna. Venomer moramo poudarjati, da je to naše narodno in življenjsko vprašanje. Zato smo prepričani, da bo udeležba na koncertu, na katerem se izvaja največje simfonično delo za soli, zbor in orkester, ki ga je napisal skladatelj L. M. Šterjanc v resnici tako močna in številna, da bomo tudi s tem deli poudarek slavnostnemu koncertu. Vstopnice se dobe v knjižarni Glasbene Matice na Kongresnem trgu.

— Umetniška četvorica: gg. Pfeifer, Stanič, Sušteršič in Müller, ki so se združili v Ljubljanski četvorici, bodo priredili pod okriljem Glasbene Matice ljubljanske svoj prvi letošnji koncert prihodnjega ponedeljka, 14. t. m. v veliki Filharmonični dvorani. Več let že delujejo v komorni glasbi in so imeli v resnici lepe uspehe. Letošnji njihov koncertni program je posebno izbran, silnisi bomo poleg Beethovna 2 novitete in sicer Zikov kvartet ter Verdijev kvartet.

— Iz slavnostno akademijo ljubljanskih grafičarjev so vstopnice v predprodaji v trafiki Pugej na Miklošičevi cesti v zgradbi Pokojninskega zavoda. Vstopnice so sejezi po 10, 8 in 5 din, stojšča po 3 din. Prireditvev bo jutri ob 20 v dvorani Delavske zbornice in bo imela zanimiv in pester spored. Nastopijo pevski zbor ljubljanske Grafike, veliki grafični salonski orkester in drugi. Sodelovalo bo nad 80 oseb. Prireditvev bo najzanimivejši prosvetni dogodek in gotovo najlepši kulturni večer. Zategadelj na prireditvev vnovič opozarjamo.

— Iz otvoritvena predstava v Senta Kob-škem gledališču bo jutri 5. t. m. ob 20.15. Uprizori se dr. Alojza Kraigherja družinska drama »Školjka«. To odsko delo sme- imenovati feministično borbeno dramo za žensko enakopravnost v erotičnem življenju. Pepino ki išče v moških dušo in srce, a najde vedno le brezdušne don Juane, igra Ervina Wrischer-Petrovičeva; njeno prijateljico Olga, profesorico ljubezni, Mlekuseva; intrigantko Pepinino mačeho igra Bučarjeva; Pepinega moža, Tonina, ki je v svoji mladosti tudi nekaj iskal, a se je njegova navadna duša kmalu udala v meščansko konzervativnost, igra Košak; Mlekso, Toninovega brata in Pepinovega ljubljence igra Hanžič. V vestalih vlogah nastopita se Gnidovec kot brezdušni cinik dr. Lubin in Weber kot gr. Podboj. Režijo vodi Miran Petrovič. V nedeljo 6. t. m. ob 20.15 se igra ponovi. Ker je za predstavi veliko zanimanje, kupite vstopnice v prodaji, ki bo od jutri dalje. Prihodnjo soboto bo premiera Golarjeve komedije »Vdova Rošinka«.

— Iz Tatvine v mestu. Iz plesarske celavnice Angela Jelčiča v Galetovi ulici 11 v šiški je bil ukraden 2500 din vreden pisalni stroj, znamke »Olimpia« ter nekaj

orodja v vrednosti 650 din. — Dominiku Trtniku, stanujočemu na Zaloški cesti, je tat odnesel 1000 din vredno, kratko zimsko suknjo. — V Streliški ulici 12 je bil iz dvravnice ukraden 200 din vreden bakren kotel. — Med selitvijo je bil ukraden Jakobu Antauerju z voza na Poljanski cesti pred hišo št. 55 predal omare, dve steklenici in 12 kozarcev v skupni vrednosti 240 din. — Francu Kristanu, ki je prenočeval oni dan v neki gostilni v Kolodvorski ulici, je pa ukradel soprenečevalce 360 din.

— Udruženje jugoslovenskih inženjerjev in arhitektov sekcija Ljubljana naznaja, da je nepričakovano preminil njegov dolgoletni in zaslužni član g. univerzitetni profesor inž. Ciril Znidarski. Pokojnika bo društveno odposlanstvo sprejelo na poslednji poti in vabi gg. kolege, da se v velikem številu udeležijo žalnega sprevoda, ki bo krenil danes ob pol 15. uri izpred mrliške veže državne občne javne bolnice. Blagom pokojniku, ki si je s svojim nesebičnim in vzornim delom stekel mnogo zaslug, bomo ohranili najlepši spomin.

— Iz Zdržne Ljubljanske Ciril Metodove podružnice prirede jutri dopoldne in popoldne zbirko za obdaritev revnih obmejnih šolskih otrok. Pobrali se bodo prispelki v nabiralnik. Prosimo, da vsak prispeva s malim darom k tej božični akciji.

— Iz Ukradeni kolesi. Alojziju Škubicu iz Zg. šiške je bilo oni dan ukradeno 1000 din vredno kolo znamke »Adria«. Po dveh dneh je bilo kolo najdeno nekje ob Cesti v Rožno dolino, manjkala pa je 150 din vredna dinamo svetilka. Izpred mekarne na Miklošičevi cesti 9 pa je bilo ukradeno 1200 din vredno žensko kolo znamke »Wastere, last Regine Praprotnik.

Iz Celia

— c Na ljudskem vseučilišču v risalniki meščanske šole bo predaval v ponedeljek 7. t. m. ob 20.15 znani pedagogski pisatelj prof. dr. Stanko Gogala iz Ljubljane o »Naši domači vzgoji«. Predavanje bo zelo zanimivo in poučno, zato opozarjamo nanj predvsem starše in sploh vse, ki se zanimajo za vzgojno vprašanja.

— c V proslavo 70-letnice grafične organizacije v Sloveniji bo v nedeljo 6. t. m. ob 9 dopoldne slavnostno zborovanje v mali dvorani Celjskega doma. Na sporedu je uvodni pozdrav, dekamlacija, govor in pozdravi zastopnikov. Sodeloval bo salonski orkester celjske železničarske godbe.

— c Sokolski lutkovni oder uprizori v nedeljo 6. t. m. ob 14.30 v Sokolskem domu v Gaberju lutkovno igro »Marbuel«.

— c Zanimiv nogometni spored za nedeljo. V nedeljo 6. t. m. ob 15 se bo pričela na Glaziji podsavezna prvenstvena tekma med SK Jugoslavijo in SK Ce'jem. Ob istem času se bo pričela na igrišču pri »Skalni kleti« podsavezna prvenstvena tekma med Atletiki in SK Olimpij, pred to tekmo pa bo prvenstvena tekma mladini Atletikov in Olimpij. Za obe glavni tekmi, v katerih bodo nastopili vsi štirje celjski športni klubi, vlada v Celju in okolici zelo živahno zanimanje.

KINO SLOGA — Tel. 27-30

Danes ob 16., 19. in 21. uri poslednji izredno napet pomorski film

V burji in viharju

Dramatična borba med tihotapci in policijo v času naj-
jačje burje na morju je višek napetosti tega filma.

Kraljica zračnih višav

V naslovni vlogi priljubljena francoska filmska umetnica ANNABELLA

— »Zvonček« Terpentin 5 din v milarni Zg. šiški 92 in v zalogi na Vodnikovem trgu pod lemanatom.

— Trgovinska pogačanja balkanskih držav. Poročali smo že, da je bila ob 25. do 29. oktobra v Atenah konferenca zastopnikov zavodov za pospeševanje zunanje trgovine balkanskih držav. Konferenca je bila sklicana na podlagi sklepa gospodarskega sveta držav balkanskega sporazuma. Ob zaključku konference je bila sprejeta resolucija v obliki protokola, ki so ga podpisali vsi šefi delegacij. V protokolu se naglašata potreba čim tesnejšega sodelovanja med Zavodi za pospeševanje zunanje trgovine, da se tako poveča izmenjava blaga med balkanskimi državami.

— Neredna dostava »Slovenskega Naroda« v Ptuj. Ljubljanska železniška direkcija nam piše glede na notico, objavljeno v »Slovenskem Narodu« št. 244 z dne 29. oktobra v rubriki izpod Ptuja, da je na podlagi preiskave ugotovila, da železniške uprave odtodnjega osebnost ne zadene nobena krivda na neredni dostavi »Slovenskega Naroda« v Ptuj.

— Sokolska proslava 1. decembra. Sokol kraljevine Jugoslavije pripravlja za letošnji 1. december, ko bomo ob enem proslavljali 20 letnico Jugoslavije, velike svečanosti po vsej državi. Savez SKJ je razposlal vsem sokolskim društvom in četam podrobna navodila kako je treba organizirati proslavo 1. decembra. Proslava bo obsegala pri vseh sokolskih društvih tri dele. Prvi del bo svečana seja dopoldne, popoldne bodo prirejene akademije za sokolsko dečo, naraščaj in starše sokolskega naraščaja, zvečer pa svečane akademije s tehničnim in prosvetnim programom.

— V ljubosumnosti ubil soseda. V vasi Mošarh blizu Novega Sada je ekonm Zivoin Tubić z lovsko puško ustrelil nadzornika kanalov vodne zadruge Stevana Cigoševića. Oba sta stara že nad 55 let, pa imata še vročo kri. Tubić je imel Cigoševića na sumu, da mu zapeljuje ženo. Ljubosumnost ga je zapeljala tako daleč, da je storil zločin. Prijavil se je sam orožnikom, češ, da je uboj pripravljal in da se nič ne kesa.

— Dva Slovenci pred zagrebškimi sodiščem. Pred sreskim sodnikom dr. Franičevićem v Zagrebu se je obravnavala večeraj zamotana zadeva, v katero je zapleten več zagrebških Slovencev. Ravatelj podružnice Vzemne zavarovalnice v Zagrebu Roman Bregar je tožil zasebnika Srečka Vrhšit. V tožbi je rečeno, da vodi Vrhšit pravdo proti Vzemni zavarovalnici, v kateri gre za 144.000 din. Toženeec je prijavil ravnatelju centrale v Ljubljani Bergantu, da mu Bregar ni hotel dovoliti pogleda v poslovanje in da mu

Iz Ljubljane

— Iz Na ribjem trgu zdaj ni več tako bogate izbire med morskimi ribami kakor prejšnje mesece. Jeseni in pozimi je ribolov na morju slabši. Vendar je bilo danes na prodaj še precej sardelic po 12 do 16 din kg, sardel po 16 in giric po 14 din. Gospodinje so danes precej posegale po ribah. Trg je dobro založen z rečnimi ribami, ki so naprodaj po nespremenjenih cenah. Najbolj gredo v denar ščuke, ki so po 16 din kg navzgor.

— Iz Slavnostni koncert Glasbene Matice Ljubljanske, ki bo v ponedeljek 7. tm. je dobil največji poudarek in odlikovanje s tem, da je blagovilll prvezi i Nj. Vel. kralj Peter II. najvišje pokroviteljsvo nad koncertom, s katerim proslavimo 20 letnico našega osvobodjenja in zedinjenja. Pa tudi mestna občina Ljubljanska, ki je oficelna prirediteljica proslav ob priliki 20 letnice našega osvobodjenja je sprejela

MORSKE RIBE

danes v veliki izbiri, najboljše pripravljeno. Prihodnjo sredo začetek dobave Bistrinskih kamenic (oštrige) in drugih posebnih školjk. Prvovrstno vino stari »Plavac«.

Gostilna pri Kmetu, Gosposvetska c. 8

RAZNO

TRAJNO ONDULACIJO
s 6-mesečno garancijo v modernih frizurah Vam napravi z najnovejšim aparatom za ceno din 60.— »Salon Meriak«, Sv. Petra c. 76. 1932

Nepremočljive Hubertuse
trenčkote in vse vrste dežnih plaščev, oblek, perila i. t. d. najboljši nakup pri
PRESKER.
Ljubljana, Sv. Petra cesta 14.

KLIŠEJE
ENO-
VEČBARVNE
JUGOGRAFIKA
SV. PETRA NASIP 23

POUK

Beseda 50 par. davek posebej
Najmanjši znesek » Din

Strojepisni pouk
Večerni tečaj za začetnike in izveščance se prične 7. novembra t. l. I. oddelek od 7. do 8. in od 8. do 9. ure. Pouk tudi po diktatu. Vpisovanje dnevno. Christofor učni zavod, Domobranska cesta 15. — Največja strojepisnica! 2565

STANOVANJA

Beseda 50 par. davek posebej
Najmanjši znesek » Din

VELIKO NOVO SOBO
peč, elektrika, strogo separiran vhod s stopnic, oddam za 130.— Din mesečno. — Rožna dolina, Cesta VIII/24. 2561

Naznanjamo tužno vest, da je naš dragi mož in oče, gospod

Kenda Matija

šol. upr. v pok.

včeraj zjutraj nenadoma preminul.

Pogreb dragega pokojnika bo v soboto 5. t. m. ob 16. uri.

MEDVODE — GORICANE, dne 4. nov. 1938.

ZALUJOČI OSTALI

Nov
"na zraku prevetren"
puder za lice

za
DNEVNO
svefloba
svezost

za
VEČER
sijajen videz

BREZPLAČNO
10.000 SPECIALNIH
KASET

Presenetljiva nova ideja v proizvodnji pudra za lice. Fabriciran po najnovejšem sistemu, je danes puder finjši in lažji, kakor je bil kdaj prej. Tako je fin, da se ne more niti opaziti na koži. Daje prekrasno gladko mat polt, in mladostno svežino ves dan, ki je tudi veter in dež ne moreta pokvariti. Zvečer pa da sijajen videz, ki ga tudi potenje od plesa v najspornejših prostorih pusti nedotaknjeno. Na patentirani način je puder mešan s peno smetane. Zaradi tega se puder tokalon obdrži na koži mnogo ur in tudi to je preprečeno, da bi puder absorbiral naravna olja kože. Ta puder obnavlja kožo, da ne postane suha in raskava ter preprečuje tvorbo gub. Poizkusite znameniti puder Tokalon s peno smetane. Opazujte, kako bo že v nekaj dneh povzročil presenetljivo zboljšanje Vaše polti.

Od deset žena jih devet uporablja napadno barvo pudra S tem dobijo trd, prevel

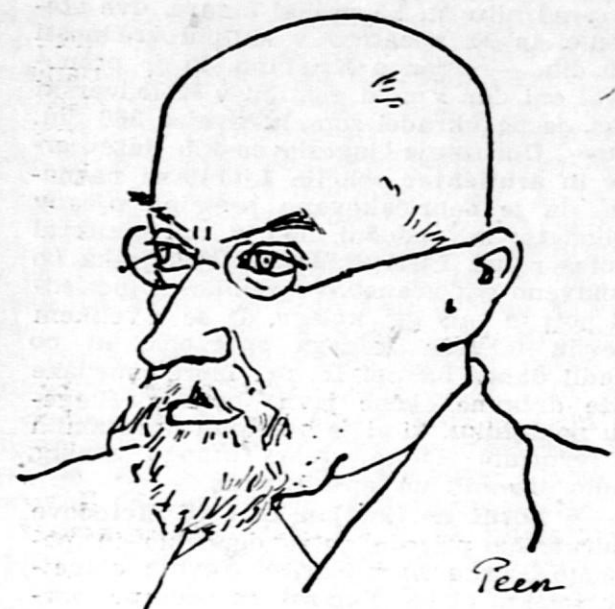
»lepšane videz. Edini način, po katerem ugotovite pravo njanso, je ta, da poizkusite eno barvo na eni, drugo pa na drugi strani lica. Če niste sigurni, katera barva odgovarja Vaši polti. Vam radi pošljemo brezplačno štiri zavoječke pudra Tokalon raznih barv. Ravno tako tudi dve tubici kreme Tokalon hrane za kožo (za dan in za noč). Priložite Din 5.— v poštini znamkah za ovoj, poštino in druge stroške Naslov: Hinko Mayer i drug. odi 11-8 Zagreb, Prška ul. 8

VAŽNO: Puder Tokalon se dobi povsod v originalnih škatlicah po Din 12, 20 in 30. Prepričajte se, da je na vsaki škatlici ime Tokalon

Kaj je normativna veda

Predavanje univ. prof. dr. E. Spektorskega pod okriljem Filozofskega društva

Ljubljana, 4. novembra. V soboto 29. oktobra je priredilo Filozofsko društvo v imenitnem inštitutu ljubljanske univerze svoje prvo predavanje v letošnji sezoni. Predaval je naš znani strokovnjak za filozofsko-pravna vprašanja dr. E. Spektorski, profesor za pravno filozofijo na ljubljanski univerzi. V lepem predavanju, ki ga odlikuje nazorna preprostost in izredno bogastvo, je razvijal predavatelj naslednje misli:

Zgodovina znanosti kaže, da so bile normativne vede že od vsega početka enakovredne vsem ostalim tipom znanosti. Bila je celo doba, ko so smatrali etične pojme za najprecejnejše enake onim iz matematike. V današnji dobi pa se normativnim vedam celo odreja znanstveni značaj. Vprašanje je, če je to stališče teoretično upravičeno. V lepi analitični razsvetlavi pojmov je g. predavatelj pokazal mnogo mladostne tvornosti in prešel v srednjo problematiko predavanja.

Nasprotniki normativnih znanosti se opirajo zlasti na sledeče tri ugovore:

1. Znanost in norma sta pojma, ki se že sama po sebi izključujeta.
2. Normativne vede ne poznajo absolutnih norm.
3. V normativnih vedah ni prave razlike med dejstvi in nalogami, smotri.

Toda vsi ti ugovori nimajo prave veljavnosti, kajti vedno tedaj, ko znanstveno opazujemo, je to opazovanje intencionalno. Podatke o vnanjem svetu selektivno pretresamo in jih zbiramo po naprej določeni vidiki, idejah, normah. Torej ima vsako znanstveno delo norme (v najširšem smislu) za vodnike, zato je neupravičeno zavračati norme kot nekaj neznanstvenega in so tudi normativne vede prav tako legitimne znanstvene panoge, kakor prirodne.

Na drugi strani velja pa za vse znanstveno delo kot vodilni kriterij resnica. Ločiti pa moramo tri tipe resnice: idealno, formalno in realno. Idealna je tista resnica, ki jo zoperstavljamo stvarnosti

kot neko popolnost ali ideal (primer: Platonova država). Formalna resnica gre stavkom, ki so na osnovi predpostavljene resnice s strogo logično nujnostjo izvedeni (matematika, dogmatična jurisprudenca). V smislu idealne resnice pa je ravno vse tisto znanstveno delo, ki teži za spoznanjem stvarnosti kot take. Z normativnega vidika pa trčimo pri vseh tipih resnice tudi na njih normativno stran. V prvem primeru je idealna resnica norma napram stvarnosti. V drugem so prav logični zakoni norme, ki uravnavajo formalno izvajanje resnice. Glede realne resnice pa tudi velja, da ima svojo normativno stran. To sledi že iz tega, ker že ugotavljanje faktov predpostavlja neke spoznavne norme. Taka norma je bila za prirodoslovje matematika. Vsak pojav v prirodi se je namreč skušal motriti v matematični liči. Matematične formule so bile neke norme, ki je z njimi prirodoslovec skušal umsko objeti stvarnost. Če torej celo v prirodoslovju srečujemo normativne vidike, je razumljivo, da so ti še pogostejši in pomembnejši v humanitarnih vedah, ki jim je prav človek in njegovo življenje osrednji problem. Tako na pr. zgodovinar navaja, zbira podatke vedno z nekega posebnega vidika, kulturnega, materialističnega. Zato lahko nastanejo ob istem faktu (francoska revolucija) različne zgodovinske teorije. Podobno velja za sociologijo, ekonomijo in podobno.

Ugovor, da manjka normativnim vedam absolutnih norm, je tudi enostranski. V zgodovini poznamo razdobje, ko se je verovalo v absolutne norme. To je bilo v dobi, ko se je svet motril kot nekaj staličnega, neizpremenljivega. V tej dobi staličnega gledanja sveta so se smatrali zakoni kot absolutne, neizpremenljive norme. Toda polagoma se je stališče motrenje sveta umaknilo dinamičnemu. Stališče absolutizmu je sledil dinamični relativizem. Ta je doma v vseh vedah in ne samo v normativni. Absolutnost kravljuje samo v metafizičnem svetu. Za pravo normativno vedo ne smejo biti norme izhodilne, temveč smotne. Ločiti pa moramo imperativno jurisprudenco in normativno. Za normativno normo ni nekaj danega, predpostavljene na pr. pozitivne zakon, temveč nekaj nepoznanega. Če s tega vidika motrimo norme oziroma normativne vede, se uverimo, da je njih odklanjanje prej izraz slabosti našega časa, kakor teoretske upravičenosti.

Ni mogoče navesti vsega bogastva primerov skoraj iz vseh znanstvenih področij, ki je z njimi predavatelj osvetljeval glavni problem predavanja. Vsak poslušalec pa je zapustil dvorano z občutkom notranje obogatitve. Filozofsko društvo želimo, da bi nadaljevalo svoje plemenito poslanstvo, ki je v glavnem v tem, da skuša s svojimi elitnimi predavanji bistri pojme, ki so kljub temu, da se tičejo osrednjih problemov našega časa, le prečesto pri povprečnem inteligentu ali nepoznani ali zamagljeni.

stva in poravnati dolgove. Poživeti bo treba društvene prireditve, ki jih je Sokol doslej v precejšnji meri zanemarjal. Istotako tudi s tem svezano drugo prosvetno delo. Obilo je še polja, ki ga Sokol ne sme pustiti neopredeljenega. Sokol mora rasti. Siriti se mora na vse strani. Pridobivati pa mora tudi in predvsem na svoji notranji vrednosti in zavednosti. Treba bo misliti na to, da je le morda pomanjkanje prostorov (v lastnem domu) oviralo razmah. Treba se bo privaditi na misel, da je sokolski dom kljub vsemu potreben in da ne bo dobro, če bo ostalo pri starem. Krov je v društvu mnogo premalo. Uvesti bo treba v tej smeri odločno akcijo. Koliko je članov, ki bi si kroje lahko naba-

vili in koliko je siromašnih članov, ki si žele krojev? Oni, ki se jih vprašanje tiče, naj odgovore: ali so storili svojo sokolsko dolžnost.

V splošnem je občni zbor pokazal, da je Kramnik močna sokolska postojanka. Pokazal je tudi, da je močnejša, kot kdaj koli. Nova uprava bo skrbela, da bo v bodoče sokolsko delo še intenzivnejše. V tem letu bo razvilje naraščajočega prapora, torej praznik, na katerega se bo treba dobro pripraviti, da se pokaže pravo sokolsko delo.

Občni zbor se je posebej in prično spomnil bratov Čehov. Sokolska vzgoja jim je dala moč, da njih duh ni klonil.

Tragičen konec

Ramona Franca

V ponedeljek se je smrtno ponesrečil z letalom blizu otoka Malorce

Ramon Franco s svojim letalom »Numancia«

Poročali smo že kratko o tragični smrti letalskega podpolkovnika Ramona Franca, brata generala Franca. V ponedeljek se je ponesrečil s hidroplanom. Padel je v morje pri otoku Malorki, kjer je bil poveljnik letalske baze. Nesreča se je pripetila med silno nevihto. Vsi štirje Francovi spremljevalci so se ubili.

48-letni Ramon Franco je zaključil pestro in pustolovsko življenjsko pot, ki se je odlikovala z enakim pogumom in žilavostjo, kakor življenjska pot njegovega brata Franca Franca, vodje nacionalističnega pokreta v Španiji. Oba sta iz stare španske častniške rodbine in že v mladih letih sta bila zagrizena sovražnika komunističnega pokreta. Dočim se je Francisco boril proti ruskim Kabilom, je življenjski pot Ramon kot brezpomembni častnik v španskih garnizijah. Šele ko je prestopil k letalstvu, je odkril v sebi ne samo pogum, temveč resnično nadarjenost, da postane znameniti letalski častnik. Kljub temu je pa počasi napredoval. Njegov pogumni brat je bil že general, Ramon pa šele major.

Toda stara rodbinska častihlepnost ga je gnala za rekordnim dejanjem. 22. januarja 1926 je sedel s kapitanom Ruiz de Aldou in poročnikom Duranom v Dornierovo letalo. »Plus Ultra« v Palosu de Moguer blizu Cadiza in z vmesnega postaja v Las Palmas na Kanarskih otokih in Porto Praya na Kapverdskih otokih je nastopil pionirski polet v Brazilijo, kjer se je spustil na tla najprej v Fernando de Noronha in po kratkem odhodu je preko Pernambuco in Rio de Janera priletel v Buenos Aires. To je bil edinstveni španski letalski rekord na 10.000 km dolgi poti, katero je preletelo letalo v 70 urah.

S tem presenetljivim letalskim uspehom je stopil Ramon Franco takoj v vrste narodnih junakov Španije, obenem je pa zaslovel po vsem svetu. Slavo zmage nad južnim Atlantikom je hotel kronati z novim poletom čez severni Atlantik v New York. Drugo Dornierovo letalo, preurejeno v Španiji pod imenom »Numancia«, je startalo v drugi polovici junija 1929 z letališča Los Alcázaros pri Kartageni in krenilo na prvo etapo v Azorih. Svojega cilja pa ni doseglo. Osem dni in pol se je gugal letalo na valovih Atlantika, dokler ga ni našla angleška letalska matica ladja »Eagle« in rešila posadko.

Ta neuspeh je obrnil Francovo častihlepnost na politično polje. Kmalu po izjalovljenem poletu je obdržal Franco vrhovnega poveljnika španskega letalstva sabotaže na »Numancia« in zaradi kršitve subordinacije je bil obsojen na dva meseca zapor. Toda kralj Alfonso ga je pomilostil. Toda od tistega dne je pripadal političnim skupinam, ki so pripravljale padec monar-

hije. V naslednjih letih je organiziral upor v španskem letalstvu, ki ga je pa zadušil njegov brat general Franco in on je tudi aretiriral svojega brata. Samo velika popularnost je rešila pustolovskega Franca smrtno kazni. Do konca novembra 1930 je bil zaprt v Madridu, od koder je prišel naravnost na letališče Cuatro Vientos, kjer je razvel nov vojaški upor. Uporno letališče je vladna vojska bombardirala in Ramon Franco se je rešil v zadnjem trenutku z lovskim letalom, s katerim je odletel na Portugalsko. Tam je preživel nov politični prevrat, ko se je javno pridružil komunistom.

General Francisco Franco

Po proglasitvi španske republike 1. aprila 1934 se je vrnil v Madrid in se jel masečati rojalističnemu bratu. Vrgel ga je v ječo, potem je pa vojno sodišče zasluženega generala obsodilo na izgon v Maroko. Ta čas se je dal Ramon Franco proglasiti za vrhovnega poveljnika španskega letalstva v vojnem ministrstvu, obenem je pa stopil na čelo katalonskega separatističnega pokreta. Na obeh mestih je pa nastopal tako samovoljno, da je kot samozanec konfisciral in mobiliziral vojaška letala za komunistično volilno propagando, na kar je moral že v juniju 1931 odločiti obe visoki mesti. Vse njegovo nadaljnje delovanje je bilo vedno radikalnejše v vseh smereh in vse krajne revolucije, upori in izgedi proti vladi, če že ne organiziral pa vsaj inspiriral on, v vseh je pa tudi sodeloval.

Pod njegovim vodstvom je izbruhnil leta 1936 v Asturiji velik komunistični upor rudarjev. Vlada je poklicala iz Afrike nje-

govega brata generala Franca, da bi ta upor zatrl. Ramon Franco je zopet odletel z letalom na Portugalsko, pozneje je pa odpotoval v Ameriko, kjer so mu poverili proučevanje komunizma, obenem je bil pa imenovan za vojaškega atašee nove vlade. Samo tako se je zgodilo, da je bil daleč od španije, ko je njegov brat organiziral upor proti republikanski vladi. Čeprav zagrizen komunist se je obrnil v septembru 1936 na vodjo upornikov s prošnjo, da bi ga sprejel v svojo službo. Tragična nesreča v bližini otoka Malorka je pa zdaj zaključila njegovo pestro in burno življenje.

Nesmrtni

Sherlock Holmes

Nekateri junaki in junakinje romanov žive tako globoko v domišljiji čitateljev, da so kakor živi ljudje. Tak je Pickwick — ljudje hodijo po njegovih stopinjah na slovesnem potovanju po Angliji, kakor da je bilo vse res. Isto velja za oba Wellerja in za mnogo postav iz Dickensovih romanov. Sherlock Holmes je tudi eden takih nesmrtnikov, kajti čitatelji se ne samo zdi, da je živ, temveč da sploh ne more umreti, da bo živeto večno. Slavni detektiv se je prvič predstavil čitateljem na straneh »Strand Magazine« v juliju 1891, toda še zdaj je tako živa osebnost, da so učeni profesorji napisali o njem in o njegovem očarljivem pomočniku in spremljevalcu dr. Watsonu mnogo razprav.

Nedavno je pa prišlo iz Danske pismo, naslovljeno na slavnega detektiva v Baker Streetu št. 221-B, kjer stoji žal morda nedolgo poslopje. Pismo je pisala neka priletna žena, ki prosi detektiva, naj bi ji pomagal opremiti trgovino. Pismo se zaključuje s besedami: »Upam, da mi na vaš odgovor ne bo treba dolgo čakati.« Kdor pozna Sherlocka Holmesa iz Doylevih povesti, ima občutek, da bi bil lemo detektiv ustregel tej želji in če bi mu zapleten kriminalni problem to dovolilo, bi se napotil z dobrim Watsonom na Dansko, da bi se osebno prepričal, kako bi mogel prošilki ustreči.

Razne zanimivosti

Mravljino oko je prav za prav skupina 50 očes, oko domače muhe je sestavljeno iz 4000 očes, oko kačjega pastirja iz 20.000, vešče pa 27.000. — Največje na suhem živeče živali žive v gorah na severu. Nekdanji orjaki (dinozavri, ihtiozavri in drugi) niso izumrli pod udarcem človeške roke, temveč zaradi pomanjkanja hrane. V morju je hrane dovolj in zato so se ohranili v njem velike živali. — Ena tona grnote najmanjših zvezd bi šla v žep tovalnika. — Kovina chromium daje smaragdno rdečo, rubino zeleno, safirja pa modro barvo. — Anras Glass je steklo iz krompirja. Ima vse lastnosti stekla, razen tega pa propušta kratke svetlobne valove, ki koristijo zdravju. Da se poljubno barvati. Cvetni prah nekaterih sadnih dreves se lahko konservira več let. Sadjarji ga rabijo za pridobitev novih vrst sadja. Za eno številko lista »New York Sunday Times« je treba lesa iz 90 kanadskega gozda. —

20 let s kroglo v glavi

Rockefellerjev zavod v Ameriki je povabil k natančni zdravniški preiskavi poljskega državljana Vladislava Krzeminskega, ki se je med svetovno vojno boril na fronti Nemčije in je bil težko ranjen, tako da so ga zdravniki proglasili že za mrtvega. Ruska krogla mu je bila namreč obšla globoko v možganih. Čeprav zdravniki niso upali, da bi mu rešili življenje in čeprav niti poskusili niso operirati ga, je mož okrevljal in živel je 20 let s kroglo v možganih. Rockefellerjev zavod hoče zdaj ugotoviti, kje krogla tiči in kako to, da je neškodljiva.

Radioprogram

Podrobne sporede vseh evropskih radijskih postaj in obilo zanimivega štiva dobite v tedniku za radio, gledališče in film »NAS VAL«, Ljubljana, Knafljeva ulica 5.

Sobota, 5. novembra

12: V pisani vrsti se plošče vrtijo, zvoki poskočni po etru hitijo. — 12.45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13.20: V pisani vrsti se plošče vrtijo, zvoki poskočni po etru hitijo. — 14: Napovedi. — 17: Otroška ura: a) Selma Lagerlöf: Kako je Niels Holgersen popotoval z divjimi gosmi. Povest v nadaljevanjih. b) Gašperček. — 17.50: Pregled sporeda. — 18: Za delopust (igra radijski orkester). — 18.40: Pogovor s poslušalci. — 19: Napovedi, poročila. — 19.30: Nac. ura. — 19.50: Beseda k prazniku. (g. Fr. S. Finžgar). — 20: O zunanji politiki (g. dr. Alojzij Kuhar). — 20.30: Prenos akademije Legije koroskih borcev iz Kazine. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Za zabavo in odhiti (plošče). — Konec ob 23. uri.

P. W.:

V zelenem pecku

roman

— Poglej, papa, — je dejal mladi Gray in hitro vstal s svojega mesta ter stopil k očetu. — Predno sem prišel sem, nisem niti slutil, da se pripravljajo polkovnik Morris na pot. Hotel sem te samo prositi, da bi mi dovolil prijetne počitnice. Bil sem včeraj na igrišču in govoril sem s svojimi znanji. Mladi Astor, sin predsednika jeklarske družbe, je dobil od svojega očeta jahto. Z njo se odpelje v Evropo, kjer se hoče voziti od pristanišča do pristanišča. Fred — čigar oče si daje v listih naslov »kralj trgovskih domov« — se odpelje za tri mesece v Indijo. Hotel sem te prositi, da bi mi privoščil nekaj podobnega, da bi se mi morda ne posmejovali, češ, sin lastnika GM pa sedi vedno za pečko... Načrt polkovnika Morrisa je prišel pravočasno. Daj mu tri naša letala, toda pod pogojem, da me vzame s seboj...

— Menda se ti meša, fant! Ugaja mi sicer tvoje navdušenje, toda vprašam te, ali veš, kakšno potovanje bo to? Ali se spominjaš, kako se je napotil pred tremi leti v Chaco in na Amazonko polkovnik Fawcett? Sijajno opremljena ekspedicija je izginila nekje v zelenem pecku. Za njo so bile poslani štiri rešilne ekspedicije. Prodrle so zelo da-

leč, toda ne tako daleč, da bi mogle reči, da so vidеле vso deželo. Zdaj pa prideš ti, šestnajstletni mladenič, in misliš, da gre za navaden nedeljski izlet.

— Počakaj oče s tem mladeničem. Dovolj, da nekaj pripomnim. Sam veš, koliko si mi pravil o svojih začetkih. Poglej tja le na tisto steno, kjer visi stara, obledela slika tvojega prvega letala. Ti, takrat mladenič, samo nekaj let starejši od mene, si bil vsemu mestecu v posmeh.

Poznaš Grayja? No, tistega norca, ki si odtrgava od ust cent za centom in ko ima nekaj dolarjev, jame izdelovati čudne stroje, s katerimi hoče letati. Enkrat so ga zdravniki že popravljali, toda to trdoglavca ni izpametovalo in gotovo bo kmalu zopet ležal v bolnici. Tako so govorili o tebi, oče. Potem si se pa neke nedelje vprico vsega mesteca dvignil v zrak, samo nekaj metrov.

To je bilo kmalu po bratih Wright. In tisti oče, ki je s svojo žilavostjo dosegel to, noče danes zaupati svojega sina izbornemu letalu, kakršne izdeluje sam v tovarni, in pilotu, kakršen je polkovnik Morris.

— Fant, tebi ni treba tvegati svojega življenja. Tebi ni treba postavljati življenja na kocko kakor sem ga moral jaz.

— Motiš se, oče. Vem, da dobavlja zdaj naša tovarna letala vsemu svetu. Toda, dobavljali bi jih lahko še več. Sam veš, kaj bo pomenil polet polkovnika Morrisa za našo tovarno. Kaj bo po pomenilo, ko bodo listi vsega sveta pisali: Sin

lastnika GM udeleženc ekspedicije. — Pomisli, kako bodo govorili Američani: Ta dečko stari Gray! Izdeluje tako dobre motorje, da se ne boji poslati z njimi svojega sina na tako ekspedicijo.

— Fant, fant! Ali si dobro premislil, kaj govoriš? Kaj ne, da je to samo trenutni ogenj, o katerem jutri ne bo ničesar več vedel?

— Papa, jaz sem že dobro premislil vse. Sam najbolje veš, kako trmasti smo mi Grayi. — In mladenič je ponosno izbočil prsi. — Sam pravi temu buldožja žilavost in ponosni si na to; zdaj pa misliš, da bi se jaz skesal.

Predsednik Gray je gledal svojega sina z zanimanjem in v očeh se mu je zalesketal plamenček občudovanja. Ta fant je bil po njem. Kako dobro je znal govoriti! V očetu je vzbudil najlepše spomine in dotaknil se je največje vrline rodu Grayev. — Žilavost in marljivost!

On, stari Gray, je bil pred leti sklenil, da se mora dvigniti v zrak. Ni se zmenil za ovire in posmehovanje in dvignil se je. Zdaj je predsednik ogromne družbe, ki izdeluje na stotine letalskih motorjev.

Mladenič je skrivaj pogledoval svojega očeta. Videl je, kako izgublja njegov trdi obraz poteze strogosti in kako se polagoma razteza v nasmeh. Stopil je še bliže k očetu in ga rahlo poljubil na čelo.

Ko je oče začudeno dvignil glavo, je opazil, da mu sin resnega obraza moli desnico.

— Hvala ti!

Oče in sin sta si stisnila roki in si za hip pogledala v oči.

— Rad bi sam sporočil polkovniku tvoj sklep. Kje ga najdem?

Zadnje očetove besede je slišal mladi Gray že na stopnišču.

Liki puščica je švignil mimo presenečenega uradnika, ki je zamenjaval, kdaj bo pozvan na kratko in neprijetno posvetovanje. Osuplega vratarja je prehitel za nekaj korakov. Sam si je odprl vrata avtomobila in presenetil tako dramejočega zamorca za volanom.

— Umakni se od volana, Bobe. Danes bom vozil sam.

Zamorec, ki je dobro poznal podobne vrtočlasti svojega mladega gospoda, je skrivaj poljubil zajtjo nožico — svoj talisman. To je storil za srečo, da bi si kje ne zlomila vratu.

Med potjo se je večkrat zdelo, da bo zamorec amulet svojega gospodarja bridko razočaral. Sivi avto je za las ušel karambolu z ogromnim avtomobilom in malo je manjkalo, da ni podrl prometnega stražnika.

Mladi Gray je bil pa sijajen vozač. Oči je imel uprte daleč tja naprej v ulico in bil je miren tudi v trenutkih največje nevarnosti. Pri vsej divji histriji se je strogo držal vseh predpisov, razen ene-ga seveda — predpisa o hitrosti.

Posledica je kaj kmalu nastopila...